

БЪЛГАРСКА АКАДЕМИЯ НА НАУКИТЕ

ИНСТИТУТ ЗА БЪЛГАРСКИ ЕЗИК
„ПРОФ. ЛЮБОМИР АНДРЕЙЧИН“

МЕЖДУНАРОДНА ЮБИЛЕЙНА КОНФЕРЕНЦИЯ

15 и 16 май 2017 г. ▪ БАН ▪ София

ДОКЛАДИ

БЪЛГАРСКА АКАДЕМИЯ НА НАУКИТЕ

София ▪ 2017

БЪЛГАРСКА АКАДЕМИЯ НА НАУКИТЕ
Институт за български език „Проф. Любомир Андрейчин“

ДОКЛАДИ

**от Международната юбилейна конференция
на Института за български език „Проф. Любомир Андрейчин“
(София, 15 – 16 май 2017 година)**

Част втора

Отговорни редактори: Татяна Александрова, Диана Благоева

София • 2017

ИНСТИТУТ ЗА БЪЛГАРСКИ ЕЗИК

BULGARIAN ACADEMY OF SCIENCES
Institute for Bulgarian Language Prof. Lyubomir Andreychin

PROCEEDINGS
of the International Jubilee Conference
of the Institute for Bulgarian Language
(Sofia, 15 – 16 May 2017)

Volume 2

Edited by Tatyana Aleksandrova, Diana Blagoeva

Sofia • 2017

INSTITUTE FOR BULGARIAN LANGUAGE

PROCEEDINGS of the International Jubilee Conference of the Institute for Bulgarian Language
(Sofia, 15 – 16 May 2017)

ISBN: 978-954-92489-9-9

Published and distributed by:

Institute for Bulgarian Language Prof. Lyubomir Andreychin,
Bulgarian Academy of Sciences

Editorial address: Institute for Bulgarian Language Prof. Lyubomir Andreychin,
Bulgarian Academy of Sciences

52 Shipchenski prohod blvd., bl. 17

Sofia 1113, Bulgaria

+359 2/ 872 23 02

Copyright of each paper stays with the respective authors. The works in the Proceedings are licensed under a Creative Commons Attribution 4.0. International Licence (CC BY 4.0).

Licence details: <http://creativecommons.org/licenses/by/4.0>

The Conference is organised with the financial support of the National Science Fund, project No. ДПМНФ001/6, 09.03.2017.

Провеждането на конференцията се финансира от Фонд „Научни изследвания“ по договор № ДПМНФ001/6 от 09.03.2017 г. на тема „Международна годишна конференция на Института за български език „Проф. Любимир Андрейчин“ – БАН“.

РЕДАКЦИОННА КОЛЕГИЯ

Татяна Александрова – Българска академия на науките, България (отговорен редактор)
Лучия Антонова-Василева – Българска академия на науките, България
Диана Благоева – Българска академия на науките, България (отговорен редактор)
Христина Дейкова – Българска академия на науките, България
Иван Держански – Българска академия на науките, България
Мила Димитрова-Вълчанова – Норвежки университет за наука и технологии, Норвегия
Мария Китанова – Българска академия на науките, България
Светла Коева – Българска академия на науките, България
Сия Колковска – Българска академия на науките, България
Виолета Косеска – Институт по славистика, Полска академия на науките, Полша
Палмира Легурска – Българска академия на науките, България
Елка Мирчева – Българска академия на науките, България
Максим Стаменов – Българска академия на науките, България
Руска Станчева – Българска академия на науките, България
Марияна Цибранска-Костова – Българска академия на науките, България
Катя Чаралозова – Българска академия на науките, България
Анна Чолева-Димитрова – Българска академия на науките, България

ПРОГРАМЕН КОМИТЕТ

Диана Благоева – Българска академия на науките, България (председател)
Татяна Александрова – Българска академия на науките, България
Лучия Антонова-Василева – Българска академия на науките, България
Валентин Вълчанов – Норвежки университет за наука и технологии, Норвегия
Христина Дейкова – Българска академия на науките, България
Иван Держански – Българска академия на науките, България
Мила Димитрова-Вълчанова – Норвежки университет за наука и технологии, Норвегия
Мария Китанова – Българска академия на науките, България
Светла Коева – Българска академия на науките, България
Сия Колковска – Българска академия на науките, България
Виолета Косеска – Институт по славистика, Полска академия на науките, Полша
Илияна Кръпова – Университет Ка' Фоскари, Италия
Елка Мирчева – Българска академия на науките, България
Максим Стаменов – Българска академия на науките, България
Дан Туфиш – Институт по изкуствен интелект, Румънска академия, Румъния
Марияна Цибранска-Костова – Българска академия на науките, България
Анна Чолева-Димитрова – Българска академия на науките, България

Съдържание

Поздравителни адреси	7
----------------------------	---

Съвременен български език. Нови подходи в езиковедската българистика

Стоян Буров. Спонтанни граматични промени в българския език („Унищожаване“ на възвратността)	40
Иван Куцаров. За морфологичните категории и за така наречените „хиперкатегории“	52
Илияна Кръпова. Бележки върху предикативната посесивност в българския език	64
Йовка Тишева, Красимира Алексова. Обществено мнение и правоговор (върху материал от национално представително проучване)	75
Петя Бъркалова, Веска Нончева, Красилина Колева. Граматическият формализъм и статистическият анализ в помощ на синтактичната теория и на синтактичната практика	86
Неда Павлова, Николай Паскалев. Речево общуване и културни сценарии (върху материал от поздравите и комплиментите в съвременния български език)	99
Руска Станчева, Милен Томов, Николай Паскалев, Илияна Кунева, Лора Микова. Формално описание на инвентара от граматични средства в българския език (като етап от разработването на нормативна граматика)	107
Катя Чаралозова, Милен Томов, Татяна Александрова. Справочник <i>Езикови справки по интернет</i>	112

Терминология и терминография

Адриана Христова, Кристияна Симеонова, Мария Попова, Миглена Михайлова-Паланска. Терминологията и терминографията в структурата на научната дейност на Института за български език	119
Mária Šimková, Jana Levická, Velislava Stoykova. Slovak Terminology Database	125
Velislava Stoykova, Daniela Majchráková, Ekaterina Petkova. Using Collocations for Terminology Extraction	134

Диалектология и лингвистична география

Татяна Вендина. Онтология лингвистической карты (исторический аспект)	140
Nicolae Saramandu. Les traces de la langue du Thrace (à partir de <i>l'Atlas Linguarum Europae</i>)	148
Manuela Nevaci, Carmen-Irina Floarea. Romance and Balkan Concordances in Aromanian and Megleno-romanian Dialects	153

История на българския език

Елка Мирчева, Марияна Цибранска-Костова. Електронни езикови ресурси от оригинални произведения на Българското средновековие	161
--	-----

Българска етимология

Христина Дейкова. Многотомният <i>Български етимологичен речник</i> – резултати и перспективи	170
--	-----

Етнолингвистика

Катарина Женюхова. Перспективи на етнолингвистиката в Словакия (върху примера на словашко-българското сътрудничество).....	180
Елена Узенёва. Итоги и перспективи совместных проектов Института болгарского языка БАН и Института славяноведения РАН в третьем тысячелетии: этнолингвистика.....	186

Компютърна лингвистика

Verginica Barbu Mititelu, Svetlozara Leseva, Dan Tufiş. The Bilateral Collaboration for the Post-BalkaNet Extension of the Bulgarian and the Romanian Wordnets.....	192
Валентина Стефанова. Класификация на прилагателните имена в WordNet	201

Актуални проблеми на науката и образованието

Ирина Седакова. Издания Института болгарского языка и развитие болгаристики в СССР / России .	209
Петер Женюх. За резултатите от съвременните научни изследвания на словашките и българските слависти.....	216
Светлана Питкевич. Общо езиковедение и наукометрия.....	222

Нови подходи в обучението по български език

Калина Йочева. Иновативни техники в обучението по български език в началното училище	231
Светлозара Лесева, Мария Тодорова. Българският национален корпус – области на приложение	243

Бележки върху предикативната посесивност в българския език

Илияна Кръпова

Венециански университет

krapova@unive.it

Резюме

В статията се разглеждат предикативно-посесивните конструкции в българския език в светлината на типологическите данни. Целта е да се докаже, че българският език не може еднозначно да се разглежда като *имам*-език заради наличието на конструкции с глагола *съм*, изразяващи различни видове посесивни отношения. Разгледани са и вариантите на тези конструкции в старобългарски и са предложени модели на предикативната посесивност с оглед на някои съвременни теоретични анализи.

Ключови думи: предикативна посесивност, български, старобългарски, локативен анализ, дате-лен падеж, родителен падеж

1. Езиците по света кодират посесивността по много и различни начини, докато за изразяване на предикативната посесивност се използват две основни стратегии според типа на предикативната връзка между двата члена на посесивното отношение (които ще означим като *Притежател* и *Притежавано*): *habere* ‘имам’ или *esse* ‘съм’. Наред с повечето индоевропейски и славянски езици българският се счита за един от т.нар. *habere*-езици (Isačenko 1974), тъй като доминиращият посесивен модел е транзитивна конструкция с глагол *имам*, в която Притежателят е подлог на изречението, а Притежаваното – допълнение (напр. *Тя има руса коса; Те имат нова кола*).

Целта на тази статия е да покаже, че българският е по-скоро от смесен тип, защото съдържа функционални варианти на *имам*-конструкцията, образувани по модела *съм* + предлог (напр. *Тя е с руса коса; Ключът е у мен*) и представящи два от общо трите типа предикативни модели с *esse*, описани от Стасен (Stassen 2009) въз основа на значителна статистическа извадка от 420 езика, считана за представителна в типологическата лингвистика (Heine 2010: 470). И тъй като типологическите данни и класификации са само „горивото“ на обяснителните теории (Heine 2010: 470), във втората част на статията ще предложа някои аргументи против хипотезата за т.нар. *локативен анализ* на предикативната посесивност (Benveniste 1966).

2. Стасен (Stassen 2009: 48 – 70) предлага следните 4 модела за типологическо описание на предикативно посесивните конструкции в езиците по света:

А. У Х (Притежател) съществува/е У (Притежавано) (локативен посесив)

Примери: а. фински *Isä-llä on kaksi auto-a* ‘Татко има две коли.’ (букв. ‘На татко са две коли.’)

б. латински *Est mihi liber*. ‘Аз имам книга.’

Б. X (Притежател) съществува/е с У (Притежавано) (комитативен или „със“ посесив)

Пример: хауса *Ya-nàa dà kud'ii*. 'Той е с пари.'

В. X (Притежател=Топик) У (Притежавано) съществува/е (топикален посесив)

Пример: тайски *Phom mii rod*. 'Аз имам кола.' (букв. 'Аз съществува кола.')

Г. X (Притежател) има У (Притежавано) (транзитивен посесив)

Пример: английски *I have a car*. 'Аз имам кола'

Първите три модела са конструирани с екзистенциален предикат 'съществува' или 'е', но за разлика от екзистенциалните изречения, които съдържат пропозиция за „съществуване изобщо“ („nuclear existence“: *У съществува*), в предикативно посесивните конструкции тази пропозиция е „обогатена“ с втори аргумент: *У съществува по отношение на X* (Heine 1997: 58). Моделите се различават по това, кой аргумент на посесивното отношение репрезентира X (*Притежателя*) и кой – У (*Притежаваното*), както и по граматическите средства, които езиците избират за тяхното кодиране, с което пък е свързана и разликата в словоредата на аргументите. Както ще видим по-долу, локативният и комитативният модел са релеватни и за българския език, наред с транзитивния модел Г, който по принцип е характерен за повечето индоевропейски езици. Особеното при него е, че Притежателят и Притежаваното се кодират по същия начин, по който се кодират семантичните роли Агенс и Пациенс в транзитивните конструкции, съдържащи динамичен предикат (Heine 1997: 47 и сл.), а именно като подлог и допълнение. Топикалният модел е най-близък до екзистенциалните конструкции, но не е релевантен за български, защото изисква специален топикален маркер за кодиране на Притежателя и поради това е характерен само за езиците, които използват такива маркери (китайските езици, японски и др.).

Определянето на първия модел като „локативен“ се дължи на факта, че Притежателят е оформен граматически чрез предложен или предложно-падежен израз за място, т.е. като „одушевена локация“ (Freeze 1992). Измежду славянските езици локативният модел е представен основно в руски¹ (напр. *У меня был синий автомобиль*), като за това има исторически и структурни причини. Макар този модел да е познат в праславянски, установяването му в руски като доминиращ вероятно се дължи и на ареални влияния от западнофинския субстрат, за което може да се съди по наличието във фински на паралелни посесивни конструкции с локативен/адезивен падеж (Timberlake 2014). Възможно е екзистенциалните конструкции от типа на *На stole были книги* също да са изиграли роля за граматикализацията на посесивите най-вече заради факта, че и двата типа имат словоред, който може да се определи като огледален на този в локативните конструкции, срв. *Книги были на stole/у меня* (Р. Фрийз ги нарича „обърнати локативи“). Подобна словоредна промяна е често срещан способ за граматикализация на екзистенциални и посесивни конструкции от налични в езика локативи, чиято семантика обикновено е по-конкретна и поради това се смята за прототипна.²

В български наследеният от праславянски и старобългарски локативен модел е представен чрез конструкции от типа на У е у/при X, където X е също задължително одушевен, виж (2).

(2) *Ключът е у хазяина (вече две седмици); Детето е у/при брат ми (цяло лято).*

¹ *Иметь*-конструкцията в руски са силно ограничени и се явяват основно в словосъчетания от рода на *иметь право, иметь веру* и т.н. Освен това съществува разлика дори в привидно еднозначните съчетания от рода на (i) и (ii): (i) *Иван имел машину* / (ii) *У Ивана машина*. Докато (ii) може да изразява различни видове собственост, употребите на (i) са несъвместими с много от тях, например с т.нар. „временна“ или „преходна“ собственост и с т.нар. „неотчуждаема собственост“, включваща отношения като част – цяло, роднински названия, части на тялото и под. Срв. напр. **Я имею дочь; *Я имею руки*.

² Вж. (Ницолова / Nitsolova 1990; Младенова / Mladenova 2013) за екзистенциалните изречения в български в сравнение с руски от гледна точка на словоредата. Тук няма да разглеждаме отношението между екзистенциалност и посесивност.

Имаме основание да определим конструкциите в (2) като локативно-посесивни. Тяхната посесивна семантика се изразява в това, което Стасен (Stassen 2009) нарича „временно или преходно притежание“, а локативният елемент в значението им се носи от предлога, означаващ пространствена близост между притежаваното и неговия притежател. Това специфично значение е сигнализирано и от възможността в конструкцията да се въведе обстоятелствен израз, посочващ времето, през което притежанието е факт, както в примерите в (2).

Друга важна особеност на локативно-посесивните конструкции в български е задължителната дефинитност на подлога, който кодира притежавания обект. В *habere*-езиците временна посесивност се изразява основно чрез членуваното допълнение на посесивния глагол. Срв. напр. англ. *John has the key* и италиански *Gianni ha la chiave* букв. ‘Джон има ключа’. Ако допълнението е неопределено, напр. *John has a key*, *Gianni ha una chiave* ‘Иван има ключ’, конструкцията може да бъде само посесивна. Следователно български кодира разликата между локативна посесивност и посесивност в собствен смисъл освен чрез избор на интранзитивна спрямо транзитивна конструкция, също и чрез словоредата (**Х има У**, но **У е у Х**). С избора на словоред е свързана и различната темо-ремна организация на двете конструкции в българския език. В първата, където У е неопределено (*Детето има ключ*), то е нова информация (Фокус), докато във втората, където У е определено, то е Топик, т.е. изразява позната, предварително въведена или пресупозирана информация.³ Репрезентацията на локативно-посесивната структура е дадена в (3). Тя се основава на идеята, че всички видове локативни конструкции с глагол *съм* (срв. *Ключът е в чекмеджето*; *Книгата е на масата*) имат обща структура, в която лявата прикопулна позиция се заема от NP със семантична роля Тема (локативен аргумент), а предложната фраза PP е локативен предикат, който се реализира като комплемент на копулата *съм* (вж. (Бъркалова / Barkalova 1995) за видовете предикати, които могат да заемат дясната прикопулна позиция).

(3) [NP – Тема Cop [Pred_{Loc} P [Pred PP]]⁴

В диахронно отношение локативно-посесивните конструкции могат да се разглеждат като междинен етап в процеса на граматикализация на посесивите: **ЛОКАТИВ – ЛОКАТИВ-ПОСЕСИВ – ПОСЕСИВ** (Heine 1997). Докато този процес е завършен в руски, в български, заради започналата още в старобългарски конкуренция с транзитивния *имам*, локативният посесив е запазен като единична конструкция със специфично значение.

3. Според Стасен (Stassen 2009) старият индоевропейски екзистенциален датив (лат. *Marcus est liber = Marcus librum habet*) също е вид локативна конструкция, запазена в редица съвременни индоевропейски езици (вкл. славянските) наред с доминиращия, но по-късен в диахронно отношение общоиндоевропейски транзитивен модел.⁵ Дативната конструкция е и стар славянски модел; според Тимбърлейк (Timberlake 2014) тя предшества хронологично модела *у+генитив* и със сигурност *имам*-модела от ранния период на праславянски (за употребата ѝ в старобългарски вж. по-долу). В съвременния български подобни конструкции се оформят с *имам*-глагол (*Марко има книга*). Възниква въпросът, какво е отношението на конструкцията **Х има У** към огледалната конструкция **У е на Х**, напр. *Книгата е на Марко*. Ако ги приемем за

³ Тук имаме предвид немаркирания словоред. За словоредните движения от рода на *У мен е КЛЮЧЪТ* (фокус) или *У МЕН* (фокус) е *ключът* са отговорни различни прагматични фактори, свързани с делението Топик – Фокус (тема – рема).

⁴ Тук няма да коментирам мненията за характера на *esse/съм* като функционална връзка, копула или екзистенциален предикат. За функциите на *съм* и *имам* в граматически контекст вж. (Младенова / Mladenova 2013).

⁵ Не всички автори приемат старата теза на Мейе (Meillet 1923), че индоевропейските езици са се развили в *имам*-езици, след като са заместили по-ранни модели със *esse*. Такова обобщение не е резонно и заради данните от старобългарски (вж. и Isačenko 1974).

локативно-посесивни, могат ли да се свържат чрез трансформационно отношение **У е на X > X има У**. На пръв поглед тази идея като че ли не е лишена от основание. От диахронна гледна точка предлогът *на* има директивна и локативна семантика, а според Стасен локативният модел не прави разграничение между собствено локативни и директивни конструкции (вж. Heine 1997 за противоположно мнение). Свързването на датива с директивни и локативни значения е и една от особеностите на граматикализацията на този падеж поне в индоевропейските езици (Haspelmath 2003).

Съществува мнение (Den Dikken 1997; Kayne 1993), че аналогични конструкции във френски, напр. *Il livre est à Jeanne* 'Книгата е на Жан' с предлога *à* 'на', който, както и в български, участва в изразяването на дативни отношения (непряко допълнение), също дават трансформирани посесивни изречения *Jean ha le livre*. От семантична гледна точка обаче това са две различни конструкции. На това обръща внимание Бенвенист (Benveniste 1966: 145, бел. 2). Според него т.нар. *appartenance* (съм на) конструкции трябва да се разграничат от другите посесивни конструкции с непряк падеж, доколкото понятието за принадлежност (**X принадлежи на У**) е различно от това за притежание. Изглежда обаче, че проблемът е по-сложен. Тъй като тук нямаме възможност да го разгледаме по-подробно, ще отбележим, че старите индоевропейски езици (по-точно латински и старогръцки, вж. Benvenuto, Pompeo 2012) използват в предикативно-посесивни конструкции датив и генитив: *Liber est Marco* (датив) и *Liber est Marci* (генитив).⁶ Разликата между двата падежа е семантична: дативът се свързва с понятието за владееене, физическо притежание на даден обект, т.е. с принадлежност, а генитивът – с „вътрешно отношение“ между Притежателя и Притежаваното (Watkins 1967; Zribi-Hertz 1997). С други думи, генитивната конструкция е построена на основата на изразено чрез приименен генитив атрибутивно отношение, което всъщност е основната функция на този падеж (*Liber est (liber) Marci*). Това може да означава, че на българската конструкция **Х е на У** (*Книгата е на Марко*) съответстват две подлежащи структури, дадени в (4а) и (4б), на което се дължи двусмислената ѝ интерпретация. Първата изразява принадлежност в собствен смисъл и е свързана както по структура, така и по семантика с *имам*-конструкцията. Втората е производна от предикативната *Книгата е (книга) на Марко*, т.е. от изречение за тъждество с елипса на съществителното в посткопулна позиция.

- (4) а. NP Cop [PP_{Dat}]
 б. NP Cop [_{NP} [_N Ø] PP_{Gen}]

4. Наред с локативния тип предикативна посесивност българският език притежава още един тип *esse*-конструкция, която Стасен определя като „комитативна“ или „асоциативна“. Тя е образувана по модела: **Х съществува/е с У**, където Х е Притежател, а У – Притежавано. За разлика от предходните типове, асоциативното отношение може да кодира всички видове притежание, характерни и за транзитивната *имам*-конструкция: а) неотчуждаема собственост, т.е. „притежание“, което не е „владееене“ или „придобивка“, а отразява вътрешно отношение между Притежателя и Притежаваното, напр. части на тялото, роднински названия и др.; б) отчуждаема собственост, т.е. физическо притежание на конкретни предмети; в) временно или преходно „притежание“ на конкретни предмети, болести и др.; г) притежание в абстрактен смисъл, т.е. притежание на абстрактни (или временни) признаци, предицирани на субекта и излизаци извън прототипното посесивно отношение на собственост и владееене.

- (5) а. *Момчето е със зелени очи.* (Момчето има зелени очи.)
Мария е с лош характер. (Мария има лош характер.)
 б. *Те са с две коли.* (Те имат/притежават две коли.) – срв. Ние сме с двете коли. (собствено комитативно)

⁶ Старобългарският очевидно не е притежавал аналогична предикативна конструкция с генитив, както можем да заключим от изследването на А. Минчева (Минчева / Mincheva 1964).

- в. *Детето ми сега е с очила; Детето ми е с фарингит.* (Детето ми има фарингит.)
Малчуганът беше с нож. (Малчуганът имаше нож.)
- г. *Той е с големи надежди за детето си.* (Тя има големи надежди за детето си.); *Той е с друга вяра/идеи;* и т.н.

Примерите показват, че посесивните конструкции от този тип не образуват естествен семантичен клас, а естествен синтактичен клас, обединен на основата на асоциативното отношение. Асоциативният тип⁷ предикативна посесивност е сравнително слабо застъпен в индоевропейските езици (Stassen 2009: 54).⁸ Среща се основно в исландски (т.нар. *vera með* *съм с*-конструкции, в много голяма степен аналогични на тези в български, срв. Levinson 2011), в уелски и в изолирани случаи в португалски, където най-вероятно става въпрос за идиоматична употреба (Freeze 1992):

(6) а. исландски: *Jón er með blá augu.* ‘Иван е със сини очи.’; *Hún er með bækurnar fimm.* ‘Тя е с пет книги.’; *Jón er með kvef.* ‘Иван е с хрема.’; *Jón er með gleraugu.* ‘Иван е с очила.’ (Levinson 2011, (14))⁹

б. португалски: *O menino esta com fome.* ‘Детето е гладно.’ (букв. ‘Детето е с глад.’)

Асоциативният тип предикативна посесивност се различава от локативния по отсъствието на локативно отношение. Срв. *Къде е ключът?* – *Ключът е у хазяина*, но не и **Къде е момичето?* Другата важна разлика между двата типа е в семантичния им обхват и в дистрибуцията. Асоциативната конструкция не е локативно-посесивна, а посесивна не само защото на практика не познава семантични ограничения, но и защото има същия словоред като *имам*-конструкцията: и в двата случая Притежателят е подлог, а Притежаваното – допълнение. Структурата в (7) отразява точно тази прилика с *имам* под формата на стандартна транзитивна структура. В *съм с*-структурата предлогът се инкорпорира в копулата *съм* и образува с нея комплексна глаголна опора V, чийто синтаксис е паралелен на *имам*.¹⁰

(7) а. NP V NP, където V = *имам*

б. NP [V *съм* със [PP [P *е* съ NP]

⁷ Въпреки че според Стасен термините комитативен и асоциативен са синонимни в случая, все пак ни се струва, че вторият е по-подходящ. Предлогът „със“ не може да се определи като комитативен най-малкото защото тук отсъстват прототипните за предлога значения „придружител“ (при одушевени обекти) и „придружаващо средство/инструмент“ (при неодушевени обекти). Невъзможно е например към примера в (4а) да се зададе въпрос **С какво е момичето?*, докато такъв въпрос е напълно възможен за протипните комитативни употреби на предлога, срв. *С какво дойдохте?* – *Дойдохме с двете коли.*

⁸ Стасен (Stassen 2009: 54 и сл.) посочва, че този тип е сравнително рядък и се среща в различни австронезийски езици, папуаските езици, езиците на Южна Америка и Субсахарска Африка.

⁹ Според Фридънсон (Fridjónsson 1978, цит. по Levinson 2011), *vera með* конструкциите в исландски са свързани с изразяване на притежание на преносими обекти като *съм с* = *имам нещо* (в ръцете си или в джобовете си), т.е. нося нещо със себе си, без да се конкретизира дали обектът е свойство на „притежателя“, или не, така че с тази конструкция могат да се свържат както отчуждаеми, така и неотчуждаеми „притежания“. Според Левинсон (Levinson 2011) обаче семантиката на *vera með* конструкцията е свързана основно с изразяване на „временно притежание“, което Стасен (Stassen 2009: 17) дефинира неформално чрез два признака: а) липса на постоянен контакт между Притежател и Притежавано и б) контрол над Притежаваното от страна на Притежателя, който е задължително одушевен. Що се отнася до българския, струва ми се, че *съм с*-конструкцията може да означава както временни, така и постоянни „притежания“, което води и до възможност за семантичен пренос от рода на *Той е с очила* (*носи постоянно очила*) > *Той е късоглед.*

¹⁰ Интересно е да отбележим, че в разговорната реч се наблюдава засилено присъствие на *съм с*-конструкции, особено при отрицание. (i) *Всяка красива жена не е с един мъж.* (предаване „Втори план“, Карбовски, 27 май 2017); *Това лято няма да съм с ангажменти като миналото.*

5. Всички разгледани дотук конструкции имат старобългарски съответствия със същия спектър посесивни значения и диференцирани разграничения, както и в съвременния език.¹¹ Наблюденията на Маканалън (McAnallen 2011) и на Гъркович-Мейджър (Grković-Major 2011) върху дистрибуцията на *имѣти* в евангелските кодекси показват, че макар централно при този глагол да е значението за „временно притежание“ и „отчуждаема собственост“¹², той има и други посесивни употреби: неотчуждаема собственост при одушевени и неодушевени притежатели, „притежание“ на абстрактни свойства в изрази от рода на *имам болест, власт, мир* и под., освен в случаите, когато е бил заменян от специализиран глагол без оглед на гръцкия оригинал.¹³

- (8) а. ꙗ рѣзвь єдино҃го хлѣба не имѣахъ съ собоѣ въ кораблѣ (Мк 8: 14)
αἱ ἐπελάθοντο λαβεῖν ἄρτους, καὶ εἰ μὴ ἓνα ἄρτον οὐκ εἶχον μεθ' ἐαυτῶν ἐν τῷ πλοίῳ.
б. ꙗ имѣаи двѣѣ рѣзвѣ да подастѣ не имѣаштоумоу. ꙗ имѣаи брашнѣ такожде да творитѣ. (Лк 3:11)
Ὁ ἔχων δύο χιτῶνας μεταδώτω τῷ μὴ ἔχοντι, καὶ ὁ ἔχων βρώματα ὁμοίως ποιεῖτω
в. кестѣ во в'ь севастіи, езеро имы водѣ многѣ (Cod.Supr., 1, 5, 39b, 10 (76))¹⁴
Ἔστιν δὲ ἐν τῇ Σεβαστείᾳ λίμνη ἔχουσα ὕδωρ πολὺ·
г. вѣрѣ имѣти, имѣти (Grković-Major 2011: 41)

По всичко личи, че за кодиране на „временно или преходно притежание“ старобългарският език използва и локативния модел **У (Притежавано в номинатив) выти + у + Х (Притежател в генитив)**, илюстриран с пример (9) от Асеманиевото евангелие. Макар той да се среща сравнително рядко¹⁵, примерите, коментирани от Мирчев (Мирчев / Mirchev 1971), Маканалън (McAnallen 2011) и Ходова (Ходова / Hodova 1966), ясно показват, че семантиката му е била близка до локативната особено в случаите, когато контекстът е позволявал локативна реинтерпретация на значението на оригиналната гръцка конструкция (обикновено в датив). Освен това притежаваните обекти са конкретни и броими и се намират в близост до притежателя (McAnallen 2011: 164).

- (9) чѣто же са вамѣ мьнитѣ · ѡштѣ вѣдѣтѣ ὄу ἑτέρα ἕλκα · ῥѡвецѣ (Мт. 18:12; McAnallen 2011)
Τί ὑμῖν δοκεῖ; ἐὰν γένηται τι ἀνθρώπῳ ἑκατὸν πρόβατα (Мт. 18:12; McAnallen 2011)

Третият тип старобългарски предикативно-посесивни конструкции е представен чрез два модела: 1. **вѣти + Х (Притежател в датив) У (Притежавано в номинатив)**, вж. (10) и 2. **Х (Притежател в датив) выти + У (Притежавано в номинатив)**, вж. (11).

¹¹ Благодаря на гл. ас. д-р Цветана Димитрова от ИБЕ, която ми предостави тези данни от корпусите.

¹² Според Стасен (Stassen 2009) няма език, който да кодира чрез *habere* отчуждаема собственост, но да не кодира и значение за временна собственост чрез същия глагол. Очевидно става въпрос за семантична екстензия.

¹³ Гъркович-Мейджър (Grković-Major 2011) вижда фреквентността на *имам*-конструкцията в старобългарски (староцърковнославянски в нейната терминология) като резултат от зараждането на синтактичните транзитиви. Въпреки това трябва да се има предвид, че макар дативният модел да е най-стар, праславянски е използвал също и *имам*-модела (Timberlake 2014).

¹⁴ В съвременния език неодушевените „притежатели“, за които е характерна пространствена близост по отношение на притежаваното (т.нар. споделена локация), кодират посесивно отношение чрез екзистенциална конструкция с безличен глагол *има*, а не чрез посесивна конструкция. Срв. *В морето има много вода, В стаята има 10 деца* и др. Срв. напр. с английски *The room has ten children in it, The sea has water*. Очевидно *имам* е стеснил значението си до изразяване на различни видове собственост на одушевени Притежатели вероятно поради причини, свързани с историческия развой на категорията одушевеност. Тази семантична разлика се нуждае от допълнително проучване.

¹⁵ Според МакАналън (McAnallen 2011) има само 4 ясни случая на този модел в евангелските преводи.

(10) а. *і не бѣ има чадѣ (Лк 1:7, Мариинско евангелие)*

καὶ οὐκ ἦν αὐτοῖς τέκνον

б. *и сѣи бѣ сестра именемъ мариѣ (Лк 10:39, Мариинско, Дуриданов и др. / Duridanov et al., 1993: 462)*

(11) *.. ёмоу естъ снъ ,той му е син’ (Минчева / Mincheva 1964: 44)*

Макар да изглеждат словоредни варианти на един и същ модел, според нас между двете конструкции има съществена разлика: първата е екзистенциална и следователно локативна според Стасен (Stassen 2009). Основното предназначение на датива е да установи наличието на посесивно отношение, т.е. факта на притежанието, поради което роднинското название, изразяващо „притежавания“ обект (в случая *дете, име*), е кодирано от прагматична гледна точка като нова информация (рема). В пример (11) притежаваният обект (*син*)¹⁶ също е кодиран като нова информация, но конструкцията е предикативна, а местоименият датив е т.нар. външен посесив (вж. Крарова 2012; Ницолова / Nitsolova 2013; Крарова, Dimitrova 2015). Разликата между двата модела се вижда добре при сравнение с гръцки, където обикновено на първата старобългарска конструкция съответства екзистенциален датив (вж. (10а), а на втората – приименен генитив.¹⁷ Конструкцията като (11) са стари славянски и са запазени и до днес в славянските езици (Минчева / Mincheva 1964: 134 и сл.; Cienki 1993), включително в руски, особено при имена на лица. Същата конструкция се среща и в балканските езици, напр. в румънски, вероятно под славянско влияние. Срв. *El mi-e frate* ‘Той ми е брат’ (Herslund, Baron 2001).

Дативът в индоевропейските езици често изразява отношения от сферата на неотчуждаемата собственост: роднински названия, части от човешкото тяло, абстрактни състояния и имена (Минчева / Mincheva 1964: 43 и сл.; Catasso 2011). Наблюденията върху предикативната посесивност в старобългарски, колкото и бегли да са, потвърждават нашето по-ранно заключение (Крарова, Dimitrova 2015), направено въз основа на изследването на дистрибуцията на т.нар. от А. Минчева „двойно зависим дателен притежателен“, вариант на който е и външният посесив в (11), че навлизането на дателния падеж във функционалната сфера на родителния като рефлекс на синкретизма генитив-датив в историята на българския език е започнало именно от граматикализацията на отношения от областта на неотчуждаемата собственост.

В източниците, посветени на предикативно посесивните конструкции в старобългарски (Grković-Major 2011; McAnallen 2011), няма данни за употребата на комитативни конструкции в посесивна употреба. В Старобългарския речник (Иванова-Мирчева и др. / Ivanova-Mircheva et al. 2009: 769) намираме обаче препратка към посесивна употреба на предлога *съ* (и творителен падеж) за „изразяване притежание на качество, признак, особеност“. В (12) е цитиран пример от Синайския евхологий. Предложният израз обаче може да се тълкува двусмислено: като комитатив или асоциатив-посесив.¹⁸

¹⁶ В литературата обикновено се изтъква, че роднинските названия са относителни съществителни („relational nouns“), които за разлика от обикновените съществителни притежават аргументна структура от вида [X [Y], където X е *син, дъщеря, майка*, а Y – съответният „притежател“, който е аргумент на съществителното, означаващо роднинското название. Разликата с неотносителните съществителни се вижда добре от сравнението с невъзможното в новобългарски **Това ми е книга*, за разлика от *Той ми е син*.

¹⁷ Интересно е да отбележим, че в латински абсолютно същата разлика се наблюдава между използването на генитива и датива (Blake 1994: 142): (i) *Illius duae fuere filiae*. ‘Негови бяха две дъщери’ (Съществуването на дъщерите е факт и се установява идентичността на притежателя). (ii) *Illi duae fuere filiae* букв. ‘Те му бяха дъщери’ = Той имаше две дъщери (Установява се, че дъщерите съществуват, те са проминентният аргумент и затова се въвеждат като нова информация).

¹⁸ Тъй като същата конструкция се среща в албански и в гръцки (напр. *Ο Γιάννης έχει/είναι με μακριά μαλλιά* ‘Иван има/е с дълги коси’; *Αυτοί έχουν/είναι με δύο αυτοκίνητα* ‘Те имат/са с две коли’), имаме основание да смятаме, че става въпрос за балканизъм, но темата изисква специално проучване.

(12) | избѣгни из него съ в'сѣми похотѣми своими (СЕ 48b 20)

Всичко това налага подробно да се изследва диахронията на този вид предикативна посесивност. В таблицата са обобщени моделите в старобългарски спрямо изразяваните от тях посесивни отношения.

Таблица 1.

Тип посесивно отношение	Синтактичен модел
Отчуждаема собственост	<i>имѣти</i> , <i>взѣти</i> + оу + Род.п
Неотчуждаема собственост	<i>имѣти</i> , <i>взѣти</i> + Дат.
Временна или преходна собственост	<i>имѣти</i> , <i>взѣти</i> + оу + Род.п
Притежание на абстрактни признаци	<i>имѣти</i> , <i>взѣти</i> + Дат.

6. Въпреки разликата по транзитивност – интранзитивност в богатата генеративна и типологическа традиция се е оформило мнението, че структурите с *имам* и със *съм у/при* могат да се мислят като производни от единна изходна интранзитивна структура, съдържаща *съм*. Философско-лингвистичните основания за такъв по същество редуционистки подход са изложени за пръв път от Емил Бенвенист, който в една своя статия от 1966 г. (Benveniste 1966: 197) заключава, че ‘avoir n’est rien autre qu’un être-à inversé’ (‘имам не е нищо друго освен инверсия на *съм у*’). Общото между двете структури Е. Бенвенист вижда във факта, че и двете изразяват състояние: *esse*-структурата изразява състояние на съществуването (‘l’état de l’étant’), а *habere*-структурата – състояние на притежаването, имащото (‘l’état de l’ayant’), т.е. на този, *на когото* е нещото (Мразек / Mrázek 1963). Дж. Лайънз (Lyons 1967, Lyons 1977: 722) също обръща внимание на факта, че в много езици по света *habere*-значението се предава чрез локативни конструкции, което навежда на мисълта за интерпретация на Притежателя като локативен субект и на глагола *habere* като вариант на *esse* + предлог. Дж. Лайънз предлага двете английски конструкции (*John has the book* ‘Иван има книгата’ и *The book is on the shelf* ‘Книгата е на рафта’) да се свържат като трансформи, по-точно моделът X има Y да се изведе от Y е у/при X (*The book is at John’s*), където X е одушевен локативен субект в дълбоката структура, съответстващ на Притежателя и кодиран като подлог в повърхнинната транзитивна конструкция.

Хипотезата за локативната природа на *имам* има много привърженици, но и немалко противници (вж. Herslund, Baron 2001). В (много) схематичен вид тя може да се представи така. В класическата си студия Фрийз (Freeze 1992) формализира интуицията на Бенвенист и Лайънз и предлага *habere*-изреченията да се генерират чрез движение на комплемента на *esse* NP₂, съответстващо на аргумента Локатив/Притежател, и инкорпориране на предлога P в *esse*:

(13) *esse* [_{pp} NP₁ Тема [P [NP₂ Локатив]]] → NP₂ *habet* NP₁

Струва ми се обаче, че липсват убедителни аргументи за възприемане на локативен подход към описанието на предикативната посесивност в български. Първо, Притежател и Притежавано могат да се смятат за аргументи на опората P (предлог) само и единствено в локативно-посесивната *съм*-конструкция с предлог у: P (Тема, Локатив). Виж структурата в (3) по-горе. Въпреки това, както коментирахме и по-горе, локативно-посесивните конструкции не са синонимни на *имам*-конструкцията, защото без контекстуализация в последната липсва тъкмо този нюанс, който задава характерната за *съм у* семантика на „временна или краткотрайна принадлежност“. За да се генерира локативното значение в *имам*-конструкцията, трябва да се добави отделен адвербиален израз с рефлексивно местоимение, срв. *Детето има ключ у себе си*. От друга страна, в локативната конструкция аргументът Тема може да бъде модифициран чрез атрибутивна предложна фраза *на-NP*, въвеждаща „постоянния“ Притежател, срв. *Ключът на Петър е у де-*

мето. Същия ефект наблюдаваме и в английски, въпреки че разликата между посесивното и локативното значение се изразява чрез дефинитността на допълнението към *have*: *The child has a key* vs. *The child has the key/ Peter's key*.

По принцип в много езици транзитивният *имам* е полисемичен (изразява локация, владее-не, отношение или някаква комбинация между тях), докато интранзитивният „съм/намирам се у“ е лексикално ограничен (Herslund, Baron 2001: 9).

Вторият аргумент против декомпозиционния подход към *имам* има отношение към синтаксиса на съществителните, означаващи обекти от кръга на неотчуждаемата собственост, които не могат да се свържат предикативно със *съм*, а само с *имам* (Heine 1997: 31 – 32). Сравнението между (14а) и (14б) повдига въпроса защо трансформацията в *имам*-изречение е задължителна в случаите, когато чрез (старо) генитивно отношение се изразява вътрешно отношение между Притежател и Притежавано, какъвто е случаят с роднинските названия например. Следователно структурата в (7б) по-горе, която на практика формализира едно твърдение за идентичност, не е съвместима с този вид посесивност.

- (14) а. **Дъщерята е на Иван и Мария*, срв. *Тя е дъщеря на Иван и Мария*.
б. *Иван и Мария имат дъщеря*.

Третият тип аргументи против обобщаващата структура на Фрийз е свързан със структурния анализ на асоциативните посесивни конструкции. В посесивна функция предлогът *със* няма локативна природа, за разлика от същинските му комитативни употреби, напр. *Детето е с баща си*. Като доказателство за разликата между двете употреби можем да посочим факта, че въпрос с местоимение за място не би бил възможен в посесивните предикативи, докато такъв въпрос е напълно възможен по отношение на собствено комитативните употреби. Срв. *Къде е детето – Детето е с баща си*, което естествено не е твърдение за притежание. По-големият проблем е, че ако в структурата (13) Р е реализиран от предлог *със*, в резултиращата структура би следвало да очакваме обратен словоред, а именно Притежаваното да е кодирано като подлог на изречението, а Притежателят – като предложно допълнение. Следователно, асоциативните конструкции не могат да получат локативен анализ и не бива да се разглеждат като варианти на локативна конструкция. Поради тази причина по-горе определихме тази структура като аналогична на транзитивната.

7. От всичко, казано дотук, можем да заключим, че както семантиката, така и синтаксисът на предикативната посесивност в съвременния български език се нуждае от сериозно и задълбочено проучване. Настоящите бележки са само опит в тази посока.

Цитирана литература / References

- Бъркалова 1995: Бъркалова, П. Блок от модели на простите изречения със *съм* в съвременния български език. – *Съпоставително езикознание*, XX, 6, с. 24 – 37. [Barkalova 1995: Barkalova, P. Blok ot modeli na prostitute izrecheniya sas sam v savremenniya balgarski ezik. – *Sapostavitelno ezikoznanie*, XX, 6, 24 – 37.]
- Дуриданов и др. 1993: Дуриданов, И. (ред.). *Граматика на старобългарския език. Фонетика, морфология, синтаксис*. София: Издателство на БАН. [Duridanov et al. 1993: *Gramatika na starobalgarskiya ezik. Fonetika, morfologiya, sintaksis*. Sofiya: Izdatelstvo na BAN.]
- Иванова-Мирчева и др. 2009: Иванова-Мирчева, Д. (отг. ред.). *Старобългарски речник*. Т. 2. София: Валентин Траянов. [Ivanova-Mircheva et al. 2009: *Ivanova-Mircheva, D. (ed.). Starobalgarski rechnik*. Vol. 2. Sofia: Valentin Trayanov.]
- Минчева 1964: Минчева, А. *Развой на дателния притежателен в българския език*. София: Издателство на БАН. [Mincheva 1964: *Mincheva, A. Razvoy na datelniya pritezhatelen v balgarskiya ezik*. Sofia: Izdatelstvo na BAN.]

- Мирчев 1971: Мирчев, К. Предлог у в посесивной функции в истории болгарского языка. – В: *Исследования по славянскому языкознанию: Сборник в честь шестидесятилетия проф. С. Б. Бернштейна*. Москва: Наука, с. 79 – 84. [Mirchev 1971: Mirchev, K. Predlog u v posesivnoj funkciji v istorii bolgarskogo jazyka. – In: *Issledovanija po slavjanskomu jazykoznaniju: Sbornik v chest' shestidesjatiletija prof. S. B. Bernshtejna*. Moskva: Nauka, 79 – 84.]
- Младенова 2013: Младенова, М. Порядок слов и семантика в словоупотреблении глаголов mít/иметь/имам (в чешском, русском и болгарском). – *Časopis Instituta za hrvatski jezik i jezikoslovlje*, 39/2, 545 – 556. [Mladenova 2013: Mladenova, M. Porjadok slov i semantika v slovoupotreblenii glagolov mít/imet/imam (v cheshkom, russkom i bolgarskom). – *Časopis Instituta za hrvatski jezik i jezikoslovlje*, 39/2, 545 – 556.]
- Мразек 1963: Мразек, Р. Дателный падеж в старославянском языке. – В: Й. Курц (ред.). *Исследования по синтаксису старославянского языка*. Praha: Československá akademie věd, с. 225 – 261. [Mrázek 1963: Mrázek, R. Datel'nyj padezh v staroslavjanskom jazyke. – In: J. Kurts (ed.). *Issledovanija po sintaksisu staroslavjanskogo jazyka*. Praha: Československá akademie věd, 225 – 261.]
- Ницолова 1990: Ницолова, Р. Экзистенциалните изречения с глаголите esse и habere в българския език в съпоставка с другите славянски езици. – *Съпоставително езикознание*, XV, 4-5, с. 236 – 242. [Nitsolova 1990: Nitsolova, R. Ekzistentsialnite izrecheniya s glagolite esse i habere v balgarskiya ezik v sapostavka s drugite slavyanski ezitsi. – *Sapostavitelno ezikoznanie*, XV, 4 – 5, 236 – 242.]
- Ницолова 2013: Ницолова, Р. Някои особености на българските посесивни конструкции в сравнение с чешкия език. – В: *Славянските езици отблизо. Сборник в чест на 70-годишнината на доц. Янко Бъчваров*. София: УИ „Св. Климент Охридски“, с. 183 – 195. [Nitsolova 1990: Nitsolova, R. Nyakoi особенosti na balgarskite posesivni konstruksii v sravnenie s cheshkiya ezik. – In: *Slavjanskite ezitsi otblizo. Sbornik v chest na 70-godishninata na dots. Yanko Bachvarov*. Sofia: UI „Sv. Kliment Ohridski“, 183 – 195.]
- Ходова 1966: Ходова, К. И. Синтаксис предлога ‘ou’ с родительным падежом в старославянском языке. – *Scando-Slavica*, 12, 96 – 114. [Hodova 1966: Hodova, K. I. Sintaksis predloga ‘ou’ s roditel'nyum padezhom v staroslavjanskom jazyke. – *Scando-Slavica*, 12, 96 – 114.]
- Benveniste 1966: Benveniste, E. *Problèmes de linguistique générale*. Paris: Gallimard.
- Benvenuto, Pompeo 2012: Benvenuto, M., F. Pompeo. Expressions of predicative possession in Ancient Greek: εἶναι plus dative” and “εἶναι plus genitive” constructions. – *Annali del Dipartimento di Studi Letterari, Linguistici e Comparati. Sezione Linguistica*. Università degli Studi di Napoli “L’Orientale”. AION, N.S. 1, 2012, 77 – 104.
- Blake 1994: Blake, B. J. *Case*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Catasso 2011: Catasso, N. *Genitive-Dative Syncretism in the Balkan Sprachbund: An Invitation to Discussion*. <www.skase.sk/Volumes/JTL19/pdf_doc/04.pdf> [20/06/2017]
- Cienki 1993: Cienki, A. Experiencers, possessors, and overlap between Russian dative and u + genitive. – In: *Proceedings of the 19th Annual Meeting of the Berkeley Linguistic Society*, 76 – 89.
- Den Dikken, 1997 Den Dikken, M. The syntax of possession and the verb ‘have’. – *Lingua*, Vol. 101, 3–4, 129 – 323.
- Freeze 1992: Freeze, R. Existentials and other locatives. – *Language*, 68, 553 – 595.
- Friðjónsson 1978: Friðjónsson, J. *A course in Modern Icelandic: Texts, Vocabulary, Grammar, Exercises, Translations*. Reykjavík: Tímaritið Skák,
- Grković-Major 2011: Grković-Major, J. The development of predicative possession in Slavic. At <src-h.slav.hokudai.ac.jp/coe21/publish/no24.../21_Grkovic.pdf> [20/06/2017]
- Haspelmath 2003: Haspelmath, M. The geometry of grammatical meaning. Semantic maps and cross-linguistic comparison. – In: Tomasello, M. (ed.). *The New Psychology of Language. Cognitive and Structural Approaches to Language Studies*. London: Lawrence Erlbaum Associates Publishers, 211 – 243.
- Heine 1997: Heine, B. *Possession: Cognitive Sources, Forces, and Grammaticalization*. Cambridge-New York: Cambridge University Press.
- Heine 2010: Heine, B. Predicative Possessiion. By Leon Stassen [Review]. – *Language*, 86, 2, 470 – 473.
- Herslund, Baron 2001: Herslund, M., I. Baron. Introduction. Dimensions of possession. – In: Baron, I., M. Herslund, F. Sorensen (eds.). *Dimensions of Possession*. Amsterdam/Philadelphia: John Benjamins Publishing Company.

- Isačenko 1974: Isačenko, A. V. On ‘have’ and ‘be’ languages. A typological sketch. – In: M. Flier (ed.). *Slavic Forum. Essays in Linguistics and Literature*. The Hague-Paris: Mouton, 43 – 77.
- Kayne 1993: Kayne, R. Towards a modular theory of auxiliary selection. – *Studia Linguistica*, 47, 3 – 31.
- Krapova 2012: Krapova, I. On the syntax of possession in the Balkan languages: the elusive nature of the External Possessive construction. – In: Kahl, T., M. Metzeltin, H. Schaller (Hg.). *Balkanismen heute – Balkanisms Today Reihe: Balkanologie. Beiträge zur Sprach- und Kulturwissenschaft*. Bd. 3, Vienna, LIT Verlag, vol. 3, 87 – 109.
- Krapova, Dimitrova 2015: Krapova, I., T. Dimitrova. Genitive-dative syncretism in the history of the Bulgarian language. Towards an analysis. – *Studi Slavistici*, XII, 181 – 208.
- Levinson 2011: Levinson, L. Possessive with in Germanic: have and the Role of P. – *Syntax*, 14, 4. 355 – 393.
- Lyons 1967: Lyons, J. *A note on possessive, existential and locative sentences*. – *Foundations of Language*, 3, 390 – 396.
- Lyons 1977: Lyons, J. *Semantics*. Vol 2. Cambridge: Cambridge University Press.
- McAnallen 2011: McAnallen, J. Predicative possession in Old Church Slavic Bible translations. – *Oslo Studies in Language*, iii, 155 – 172.
- Meillet 1923. Meillet, A. Le développement du verbe ‘avoir’. – In: *ANTIΛΩPON. Festschrift für Jacob Wackernagel zur Vollendung des 70. Lebensjahres*. Göttingen: Vandenhoeck und Ruprecht, 9 – 13.
- Stassen 2009: Stassen, L. *Predicative possession*. Oxford-New York: Oxford University Press.
- Timberlake 2014: Timberlake, A. The simple sentence. – In: Gutschmidt, K., S. Kepmgen, T. Berger, P. Kosta (eds.). *Die Slavischen Sprachen. Ein internationales Handbuch zu ihrer Struktur. Ihrer Geschichte und ihrer Erforschung*. Band 2, 1675 – 1698.
- Watkins 1967: Watkins, C. Remarks on the genitive. – In: *To Honor Roman Jakobson: Essays on the Occasion of his Seventieth birthday*, Vol. III. The Hague: Mouton, 2191 – 2198.
- Zribi-Hertz, 1997: Zribi-Hertz, A. On the dual nature of the possessive marker in Modern English. – *Journal of Linguistics*, 33, 511 – 537.

Notes on Predicative Possession in Bulgarian

Iliyana Krapova

University of Venice

krapova@unive.it

Abstract

The paper investigates predicative possession structures in Bulgarian in the light of typological data. The aim of the paper is to show that Bulgarian cannot be unambiguously defined as a *have*-language since it possesses *be*-constructions + prepositions which express different types of possessive relations. The variants of these constructions are traced back to Old Bulgarian. The paper also discusses the formal representation of predicative possession structures.

Keywords: *predicative possession, Bulgarian, Old Bulgarian, locative analysis, dative case, genitive case*